

Idé Engagement Mennesker

Hjemmeværnet
1949 – 2009

STATENS FORSVARSHISTORISKE MUSEUM

**Idé – engagement – mennesker
Hjemmeværnet 1949 - 2009**

Idé – engagement – mennesker **Hjemmeværnet 1949 - 2009**

Udgivet af hjemmeværnet og Statens Forsvarshistoriske Museum

Idé og tekst

Museumsinspektør Jens Ole Christensen, Statens Forsvarshistoriske Museum

Redaktion

Kommunikationschef Tonny Bender Christensen, hjemmeværnet
Museumsinspektør Jens Ole Christensen, Statens Forsvarshistoriske Museum

Foto | Illustration

Statens Forsvarshistoriske Museum
Hjemmeværnsmuseet
Arbejdersmuseet og ABA
Hjemmeværnet
Forsvarets Mediecenter
Gyldendals Billedbibliotek
NATO-foto
Nordjyske Medier
Polfoto
Scanpix

Grafisk design og produktion

GB Grafisk Reklamebureau

Oplag

2.000 eksemplarer

Forord

Det er et toptrimmet hjemmевærn, der her i 2009 runder sit 60-års-jubilæum. Fra at være et barn af modstandsbevægelsen under 2. Verdenskrig og et vigtigt element i mobiliseringsforsvaret under Den kolde Krig har hjemmевærnnet omstillet sig til en ny virkelighed. Med støtte til forsvaret både nationalt og internationalt. Og i langt højere grad end tidligere med støtte til de civile myndigheder. Denne publikation er udgivet i samarbejde mellem hjemmевærnnet og Statens Forsvarshistoriske Museum. Hjemmевærnnet arbejder gennem hjemmевærnnets historiske virksomhed med at sikre og dokumentere vores historie. Statens Forsvarshistoriske Museum er museum for dansk forsvars historie, og arbejder herunder også med hjemmевærnnets kulturhistorie.

Det er vores ønske, at publikationen vil give nogle glimt fra den rejse, hjemmевærnnet har været på, fra 1940'erne til 2000'erne; nogle glimt af mennesker og deres engagement, set med historikerens øjne. Hjemmевærnnets historie, årti for årti, i lyset af nationale og internationale skelsættende historiske begivenheder.

Samtidig er den en opfordring til såvel at bruge historiens erfaringer, som til at tænke på fremtidens udfordringer. Den er endelig en hyldest og en stor tak til alle de danskere, der har gjort tjeneste i hjemmевærnnet gennem nu 60 år.

Vi vil gerne afslutningsvis rette en særlig tak til alle, der har hjulpet med udarbejdelsen af publikationen.

God læselyst!

Chefen for Hjemmевærnnet, Jan Norgaard

Den Kommitterede for Hjemmевærnnet, Ulrik Kragh

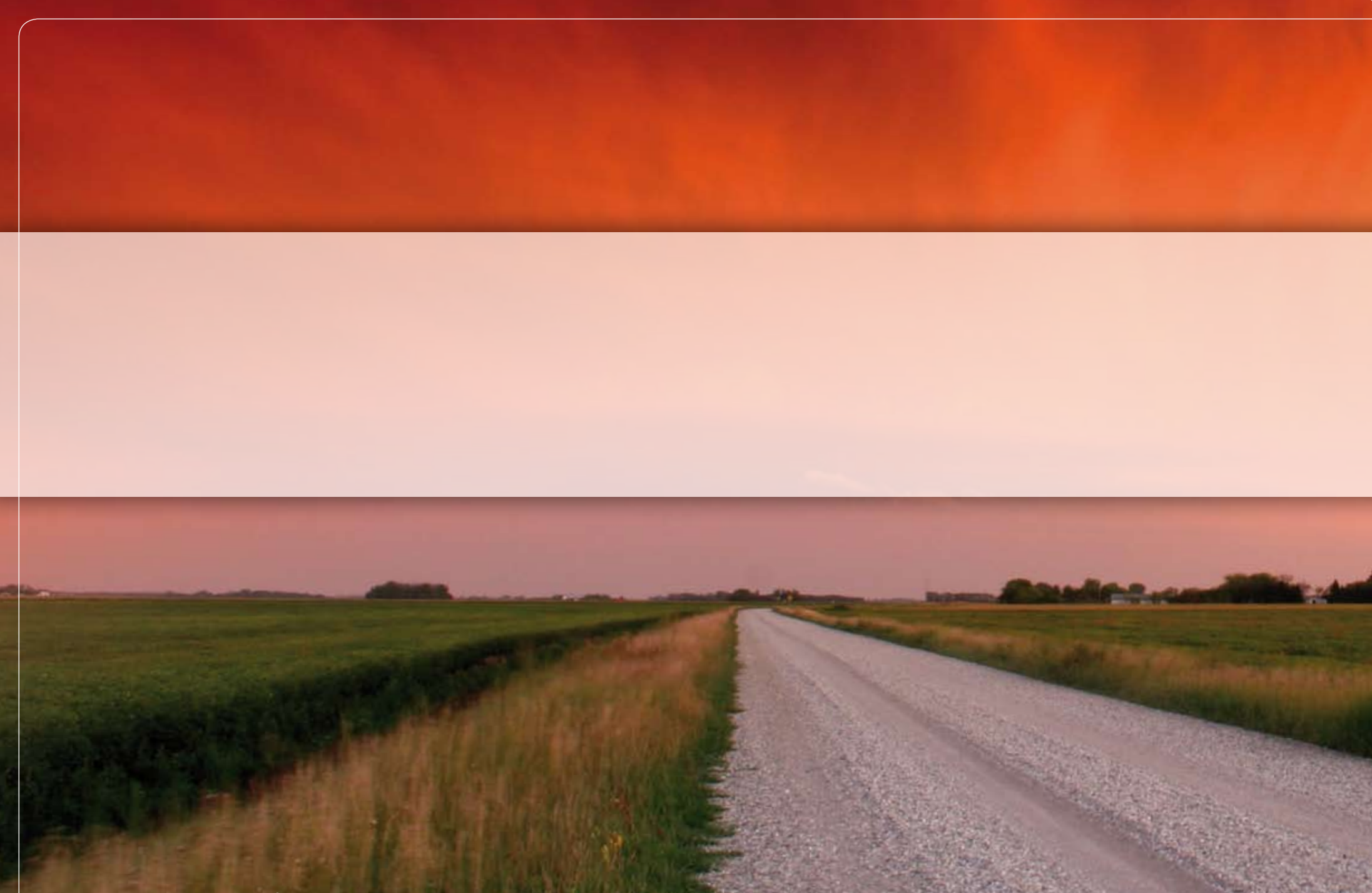

Jan Norgaard,
Chefen for Hjemmевærnnet

Ulrik Kragh,
Den Kommitterede
for Hjemmевærnnet

På vej ...

... mod Afghanistan

Danmark er i krig i Afghanistan i 2009. Personel fra hjemmeværnet har igennem flere år deltaget i løsningen af dansk forsvars internationale opgaver. I efteråret 2008 blev der for første gang udsendt en fuldtallig hjemmeværnsenhed, en deling, der deltog i bevogtningen af lejren Camp Price i Afghanistan. Lige nu er nye hold under uddannelse. I 2009 skal de gøre tjeneste i Afghanistan, og gøre en indsats for danske sikkerhedsmæssige interesser.

FOTO: C. B. RAHBEK

FOTO: C. B. RAHBEK

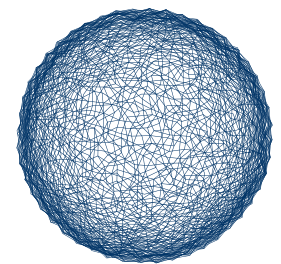
Et nyt hold hjemmeværnssoldater træner inden udsendelse til Afghanistan 2009.

FOTO: C. B. RAHBEK

... mod klimatopmøde

Danmark er vært for FN's klimatopmøde i 2009. Det er en stor og vigtig opgave, som kræver, at en række danske myndigheder og organisationer gør en ekstraordinær indsats. Hjemmeværnet er med i denne indsats. Claus Boye fra Hærhjemmeværnskompagni Kastellet – Livjægerne har allerede meldt sig som hjælper. Sammen med en masse andre hjemmeværnssoldater vil han gøre en frivillig indsats for, at FN's klimatopmøde i Danmark bliver afviklet på betryggende vis.

COP15
COPENHAGEN
UN CLIMATE CHANGE CONFERENCE 2009

FOTO: JOAN SCHACK

Claus Boye og en masse andre hjemmeværnssoldater er klar til klimatopmøde 2009.

Idé Engagement Mennesker

Hjemmeværnets historie handler først og fremmest om mennesker. Om mennesker, som under ofte vanskelige vilkår har fastholdt et engagement ud fra den idé, der er grundlaget for hjemmeværnet.

Denne publikation giver nogle glimt fra hjemmeværnets historie, fra 1940'erne til 2000'erne; nogle glimt af mennesker, engagement og idé. Publikationen er udgivet i samarbejde mellem hjemmeværnet og Statens Forsvarshistoriske Museum. Den udspringer af museets indsamlingsprojekt 'hjemmeværnet 1949-2009', der er et forsøg på at fortælle hjemmeværnets historie gennem nogle af de mennesker, der har været medlemmer.

Publikationen er også en opfordring til at deltage i arbejdet med at sikre denne del af dansk forsvarshistorie, både gennem hjemmeværnets historiske virksomhed og Statens Forsvarshistoriske Museums arbejde.

Idé.

Engagement.

Mennesker.

Mennesker og engagement. Hjemmeværnsforeningerne, Hærhjemmeværnet, Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet.

En vision

Hvor står hjemmeværnet?

Hjemmeværnet er på vej mod en ny fremtid. Siden afslutningen af Den kolde Krig i 1990'erne har hjemmeværnet været under forandring. Hjemmeværnet er stadig en folkelig bevægelse og en militær organisation. Men hjemmeværnet er også en organisation, der støtter det danske samfund, når der er behov. Den enkelte hjemmeværnssoldat får i dag en uddannelse, hvor der indgår såvel militære færdigheder, som færdigheder i bl.a. brandbekæmpelse, redningstjeneste og miljøbeskyttelse.

FOTO: NIELS ÅGE SKOUBO

FOTO: NIELS ÅGE SKOUBO

Hvor er hjemmeværnet på vej hen?

Hjemmeværnet har en vision.

En vision for, hvordan hjemmeværnet skal se ud i det næste årti – og det næste igen.

Hjemmeværnets vision for fremtiden understreger, at hjemmeværnet både er en folkelig bevægelse og en frivillig, militær organisation, og at hjemmeværnet deltager i forsvaret og beskyttelsen af Danmark. Samfundet er i forandring, forsvaret er i forandring – og det samme vil hjemmeværnet være i de kommende år.

I takt med at 'efter-koldkrigstidens' sikkerhedsmæssige bilde i stigende grad vil blive forandret, vil hjemmeværnet blive mødt af nye omstillingsprocesser og givetvis øgede krav. Og globaliseringen indebærer, at forsvar og beskyttelse af Danmark også kan være nødvendigt meget langt borte. En organisation som hjemmeværnet er altid på vej.

Nutidens hjemmeværnssoldat får en uddannelse, hvor der indgår såvel militære færdigheder, som kompetencer i bl.a. brandbekæmpelse, redningstjeneste og miljøbeskyttelse. Uddannelse ved redningsberedskabet og totalforsvarsøvelser.

FOTO: NIELS JØSE SKJØRD

Hvad er hjemmeværnet?
Et spørgsmål med mange svar.

HVAD ER HJEMMEVÆRNET?

Fortid – nutid – fremtid

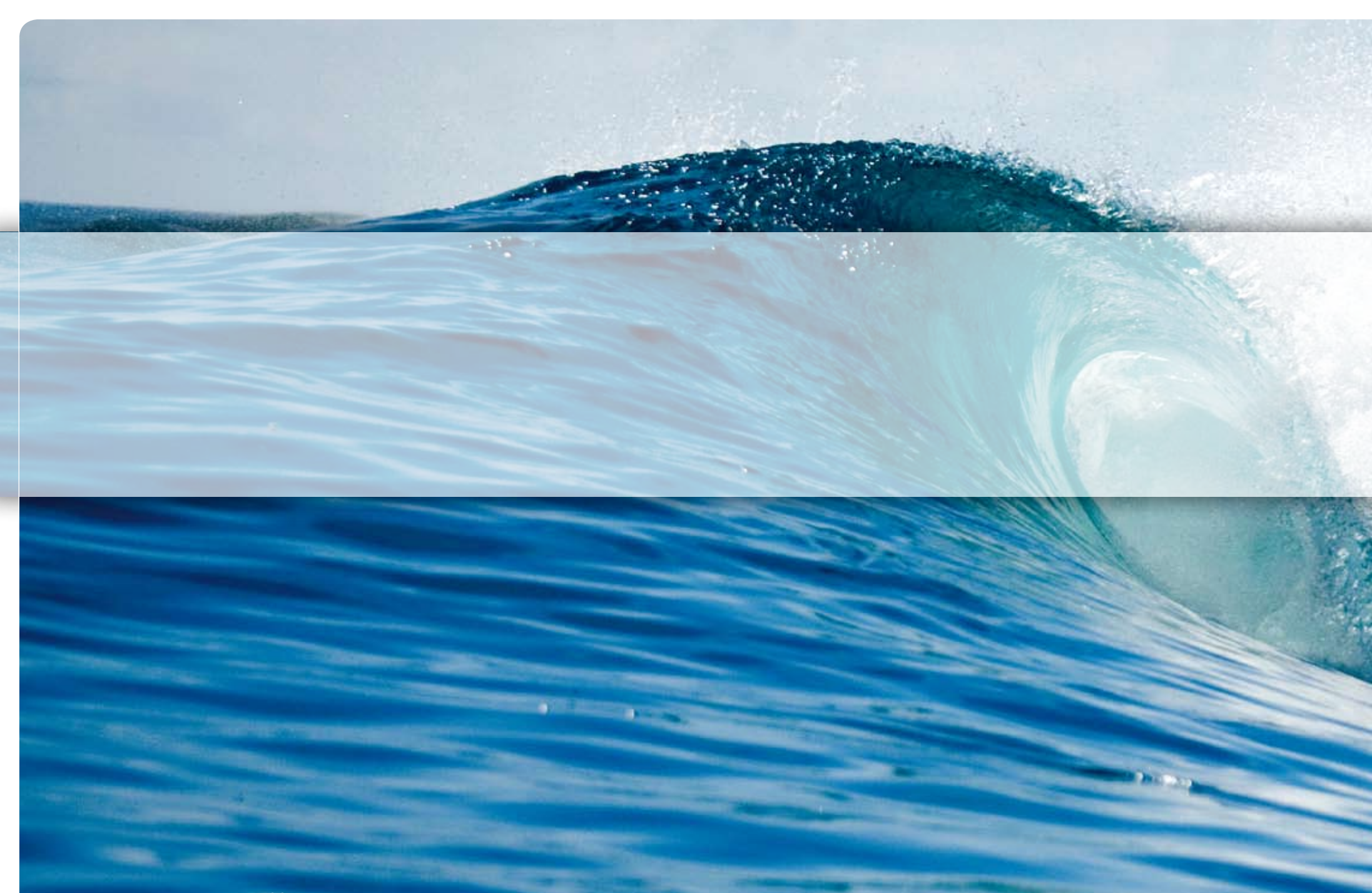
Historien er vigtig - ikke mindst i en frivillig organisation. Historien skaber identitet og selvforståelse. Hjemmeværnet har en spændende historie, fra modstandskampen i besættelsesårene, over 'foreningstiden' til det statslige hjemmeværn – og den forandring hjemmeværnet har gennemgået fra 1940'erne til 2000'erne. Historie ses ofte med vægt på kontinuiteten. Man spejder efter ligheder i fortiden og bekræfter på den måde sig selv. Men historie kan også ses omvendt. Historien kan sige noget om, hvor nutiden og fremtiden er forskellig fra fortiden. Når man inddrager historien, får nutiden perspektiv – man kan se, hvor det er, nutiden skiller sig fra fortiden. De følgende sider er en tidsrejse gennem syv årtiers hjemmeværnshistorie. Det er langt fra den fuldstændige historie om hjemmeværnet, men 'billeder' fra historien. 'Billeder' af mennesker, engagement og idé, og af de vilkår hjemmeværnet har virket under.

Hjemmeværnet i det moderne totalforsvar, krise- og katastrofeberedskabet. Marinehjemmeværnet deltager i søredningsaktion ved skibsforslis ved Bornholm i 2003.

Hjemmeværnet i Den kolde Krigs totalforsvar. Luftmeldekorpsset varslede om fly i lav højde, hvilket var vigtigt for såvel det militære som det civile forsvar.

Altid på vej ...

1940'erne

*Frihed og fred.
Montgomery i København 1945.*

Frihed og fred

1940'erne var et årti præget af verdenskrig, besættelse og befrielse - og nye trusler mod frihed og fred. Men også af nyorientering og forandringer.

Den tyske besættelse af det neutrale Danmark den 9. april 1940 ramte danskerne som et chok. Men i 1943 var den opfattelse, at man burde yde modstand mod besættelsesmagten og den officielle danske samarbejdspolitik, vokset så stærk, at modstandskræfterne kunne fremtvinge samarbejdsregeringens fald. Efter befrielsen den 5. maj 1945 krævede modstandsbevægelsen en ny kurs på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. De centrale krav var, at Danmark skulle opgive den traditionelle neutralitetspolitik, og at modstandsbevægelsen skulle omdannes til et hjemmeværn. Spørgsmålet om en ny sikkerheds- og forsvarspolitisk kurs delte det politiske system og splittede flere af partierne. Ikke mindst Socialdemokratiet var splittet mellem en ældre og en yngre generations opfattelse. Men under stærkt indtryk af den stadig mere truende spænding mellem Øst og Vest vandt modstandsbevægelsens synspunkter frem. I 1949 tilsluttede Danmark sig den vestlige forsvarsalliance NATO. En epoke som isoleret småstat var slut, og en ny som allieret nation begyndt. I forlængelse heraf begyndte en genopbygning af Danmark som en del af en vestlig verden i gennemgribende forandring.

Afslutningen af 2. Verdenskrig.
Den røde Hær erobrer Berlin 1945.

FOTO: POLIFOTO

Den kolde Krig.
Churchill sætter ord på
konflikten med begrebet
'jernetæppet' 1946.

FOTO: POLIFOTO

Det kommunistiske kup i Tjekkoslovakiet ('påskekrisen') 1948.

FOTO: NATO-FOTO

En ny kurs.
Danmark tiltræder NATO 1949.

Hjemmeværnet

Besættelsestidens modstandsbevægelse blev til private hjemmeværnsforeninger i 1946 – og til et statsligt hjemmeværn i 1949.

Et centralt krav fra modstandsbevægelsen i befrielsesårene var, at bevægelsen skulle omdannes til et hjemmeværn. Det var der fra politisk side ikke udelt interesse for. Dels fordi det politiske system stod delt og splittet i spørgsmålet om den fremtidige sikkerheds- og forsvarspolitik. Og dels fordi modstandsbevægelsen var politisk stærkt uhomogen. Tværtimod var der stærke politiske kræfter, der ønskede at få afvæbnet modstandsbevægelsen. Modstandsbevægelsen nød dog en voldsom popularitet i befolkningen, og resultatet blev et kompromis, hvor det blev tilladt at oprette frivillige private hjemmeværnsforeninger under Forsvarsministeriets kontrol og med beskeden støtte herfra. Det blev dog hurtigt klart, efter at den første befrielsesrus havde lagt sig, at et hjemmeværn i det lange løb ikke kunne overleve som en privat organisation. Dertil var de økonomiske og arbejdsmæssige krav for store. Tiden arbejdede dog for forandringer. Under indtryk af den stadig mere truende spænding mellem Øst og Vest blev dansk sikkerheds- og forsvarspolitik fundamentalt forandret. Det første skridt i denne forandringsproces var, at det i 1948 blev vedtaget at oprette et statsligt hjemmeværn. Den officielle startdato blev fastsat til 1. april 1949, men i praksis gik arbejdet straks i gang. Som den første nyordning af dansk forsvar blev hjemmeværnet skabt med udspring i modstandsbevægelsen og hjemmeværnsforeningerne, men efter en politisk sortering af medlemskaren, hvor de kommunistiske medlemmer blev udelukket.

Modstandsbevægelsen i Frederikshavn. Modstandsgruppe i majdagene 1945.

Akademisk Skytteforenings Hjemmeværnsafdeling. Modstandsbevægelsen blev i 1946 til private hjemmeværnsforeninger.

Hjemmeværnsforeningen for Frederikshavn og Omegn. Indvielse af foreningens fane 1948.

Hjemmeværnet. Kuppet i Tjekkoslaviet gav stødet til oprettelsen af et statsligt hjemmeværn.

Hjemmeværnsskolekompani 1104, Frederikshavn. Øvelse i maj 1950.

Danmarks Lottkorps. Danmarks Lottkorps og Kvindeligt Marinekorps blev oprettet 1946 og tilknyttet hjemmeværnet i 1951

Hans Henning Hansen

Hans Henning Hansen blev født i 1916 i København og døde i 1985. Han var en anerkendt arkitekt. Hans var i 1930'erne engageret i frivilligt forsvarsarbejde i Akademisk Skyttekorps og Akademisk Skytteforenings Terrainsportafdeling og blev i besættelsesårene med terrainsportafdelingen engageret i illegalt arbejde. Han blev i 1943 arresteret og sad indtil befrielsen i 1945 fængslet i Vestre Fængsel og Frøslevlejren. Hans var fra 1946 til 1949 kompagnichef for Akademisk Skytteforenings Hjemmeværnsafdeling, fra 1949 til 1954 kompagnichef for Hjemmeværnskompani 6301, Slotsholmen, og fra 1954 afsnitsleder for Hjemmeværnsafsnit Slotsholmen. I årene 1958-1960 tillige kompagnichef for 6301 ved siden af tjenesten som afsnitsleder. Hans skrev ved hjemmeværnets 25 års jubilæum i 1974 om det frivillige forsvar: "Det

frivillige har aldrig været mere frivilligt end fra 1940 til 1945. Der var ikke meget at vinde, men meget at tabe. Kampen for vinding taler ikke til bred folkelig frivillighed. Det er vist det, historien viser. Kampen for det, man ikke vil miste, har en levende tilslutning. Det viser nutiden, det viser hjemmeværnet."

Hans Henning Hansens uniform fra 1940'erne på museum.

FOTO: JENS LAURSEN

REGION VI
O-GRUPPERNE

Hans Henning Hansen, nr. to set fra venstre, ved hjemmeværnets 25 års jubilæum i 1974. Hjemmeværnet afprøver nye tjenesteuniformer.

1950'erne

*Nye trusler.
Atomkrigstruslen –
symbolet på Den kolde Krig.*

Den kolde Krig

1950'erne var et årti præget af Den kolde Krig og af kampene på dens to 'fronter'. Dels den ydre front langs det 'militære jerntæppe', der delte Europa, og dels den indre front langs det 'politiske jerntæppe', der delte Danmark.

Den kolde Krigs trusler medførte en unik forståelse mellem de danske politiske partier. En forståelse, der på den ene side indebar, at partierne forpligtede sig på Danmarks forankring i den vestlige verden og NATO, og på den anden side forpligtede sig på den socialdemokratiske velfærdsvision. Der skete i 1950'erne en særdeles stor dansk militær opbygning. Meget store ressourcer blev mobiliseret. Og med Socialdemokratiet i spidsen blev grundstenen til det danske velfærdssamfund lagt i 1950'erne. Kun Danmarks Kommunistiske Parti stod uden for den politiske forståelse. Den kolde Krigs indre frontlinje gik mellem socialdemokraterne og kommunisterne. Her foregik Den kolde Krigs varme konfrontation. Mens kommunisterne stod svagt parlamentarisk, stod de til gengæld stærkt på visse arbejdspladser, i dele af fagbevægelsen og i kulturelle og intellektuelle kredse. Frontlinjen gik langs personlige skillelinjer gennem mange arbejdspladser og familier. Den kolde Krig var i høj grad en kamp om sjælene. Hjemmeværnet blev en vigtig deltager, både på Den kolde Krigs ydre og indre front.

FOTO: GYLDENHALLS BILLEDBIBLIOTEK

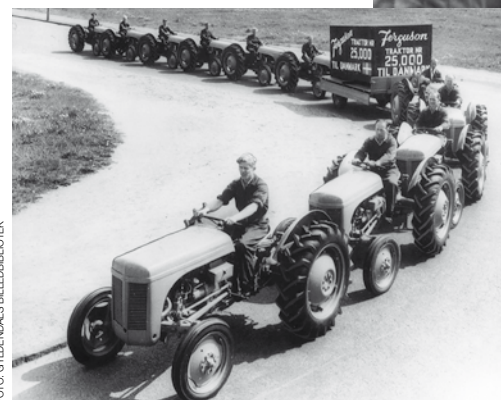

FOTO: GYLDENHALLS BILLEDBIBLIOTEK

FOTO: SCANPIX

Den kolde Krigs indre front. Den kommunistiske avis Land og Folk hylder Stalin 1949. Marshall-hjælpen fra USA hjalp Europa på fode i 1950'erne. Økonomisk udvikling var en vigtig del af den indre kamp. Sovjet knuste den ungarske opstand 1956. Den brutale sovjetiske fremfærd blev et vendepunkt i kampen om sjælene, hvor kommunisterne kom stærkt i defensiven.

FOTO: ARBEJDERNAARBEJDET OG ABA, CARL RASMUSSEN

I forreste frontlinje

Hjemmeværnet var i koldkrigsårene en vigtig del af dansk forsvar, både på den ydre og den indre front.

I den tidligste fase af Den kolde Krig fyldte frygt for et kup meget i truselsbilledet. Dels i form af et overraskende angreb fra østblokken med begivenhederne den 9. april 1940 som skræmmebillede. Og dels i form af et kup anført af indre kræfter med udviklingen øst for jerntæppet som skræmmebillede. Her spillede hjemmeværnet en vigtig rolle i forsvaret.

*Hvervepeje fra begyndelsen af 1950'erne.
Pejcen afspejler hjemmeværnets militære selvforståelse.*

Hjemmeværnet havde et meget højt beredskab, der bundede i, at medlemmerne havde udrustning, våben og ammunition derhjemme. Hjemmeværnet var til stede overalt i landet. Og medlemmerne havde et meget nøje lokalkendskab og øje for usædvanlige hændelser. Men hjemmeværnet blev også en vigtig del af den socialdemokratiske konfrontation med kommunisterne. En konfrontation, hvor det i høj grad gjaldt om at vinde arbejderklassen. Hjemmeværnet blev en frontlinjeorganisation i kampen om sjælene. På mange arbejdspladser, i boligområder og i familier var hjemmeværnsmedlemmer i forreste frontlinje.

Hjemmeværnets propagandauge i København i januar 1953. Ugen sluttede med en storstilet parade på Rådhuspladsen med over 7.000 deltagere. Ud over at gøre opmærksom på hjemmeværnet og hverve medlemmer, var ugen også en markering på den indre front.

I koldkrigsårene var hjemmeværnet til stede over alt i landet ...

En kerne i hjemmeværnets virke, hjemmeværnsgården!

Hjemmeværnsskvadron 6312, Rådhuskompagniet blev oprettet i 1952, i høj grad på initiativ af to ledende socialdemokratiske borgmestre, overborgmester H.P. Sørensen og borgmester Julius Hansen.

Søren Sørensen

Søren Karl Kristian Sørensen er født i 1929 i Sdr. Rind ved Viborg. Han har været landmand og inden for entreprenør- og byggevirksomhed. Søren blev medlem af Rindsholm Hjemmeværnsforening i 1946, lige efter at han var fyldt 16 år. I foråret 1948, under det kommunistiske kup i Tjekkoslaviet, blev han beordret til at holde sig klar, hvis noget lignende skulle ske i Danmark. Søren fortæller: "Min gruppefører gav mig følgende besked: 'Hvis der sker noget, så ringer jeg og siger: din mor er meget syg.' Det var signal til at møde". Der skete ikke noget i Danmark, men begivenhederne i Tjekkoslaviet gav stødet til oprettelsen af det statslige hjemmeværn. Søren 'flyttede med' foreningen over i hjemmeværnet i 1949. I 1950-1951 var han indkaldt som soldat ved hæren og gennemgik hærens korporalskole. Stod herefter i 'reserve' ved hjemmeværnet og virkede som frivillig instruktør. Søren købte i 1956 en gård på Lolland og blev snart et aktivt medlem af hjemmeværnet her – og har været det siden. Søren er stadig aktiv i hjemmeværnet, og er i foråret 2009 indstillet til hjemmeværnets 50-års tegn, efter lang og tro tjeneste – i mere end 60 år i dansk forsvar!

Søren Sørensens uniform, senest anvendt til Nijmegen-march i 1960'erne, på museum.

Søren Sørensen som nyklædt hjemmeværnsmand 1949.

FOTO: JENS LAURIDSEN

1960'erne

Gode tider.

Vækst og velstand

1960'erne var et årti præget af økonomisk vækst og stigende velstand. Men også af en tidsånd, der svækkede det danske samfunds sammenhængskraft.

'De glade tressere' var et årti præget af økonomisk vækst og stigende velstand. Og af gennemgribende ændringer. Danskerne fik parcelhus og bil. Kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet, børnene i institutioner og de traditionelle kønsroller og familiemønstre blev afløst af nye. Den socialdemokratiske velfærdsvision havde sejret. Og kampen på Den kolde Krigs indre front var vundet. Men måske havde man på nogle punkter 'sejret ad helvede til', for at citere en senere bidsk kommentar fra en fagforeningsformand. Grundlaget for det moderne

samfund var den tætte sammenknytning af den enkeltes rettigheder og pligter, klart formuleret i 1950'ernes motto 'gør din pligt, kræve din ret'. Men i takt med den stigende velstand blev bevidstheden om pligter over for fællesskabet trængt i baggrunden. Politisk blæste der nye vinde. Fra slutningen af 1960'erne var det helt andre politiske visioner, der tog over. Visioner formuleret på den yderste venstrefløj. Tidsånden var præget af en blanding af materialisme, individualisme og politisk radikalisering; en tidsånd, der svækkede det danske samfunds sammenhængskraft.

Den socialdemokratiske velfærdsvision havde sejret.

FOTO: GYLDENDELS BILLEDBIBLIOTEK

FOTO: POLIFOTO

FOTO: POLIFOTO

Kvinderne kom ud på arbejdsmarkedet.

Krigen i Vietnam satte for mange spørgsmålstegn ved USA og vestens kurs.

En frivillig militær organisation

Hjemmeværnet blev i 1960'erne en 'modbevægelse', der trodsede tidsånden.

Den medvind, der havde ledsaget dansk forsvar i 1940'erne og 1950'erne, vendte i løbet af 1960'erne til modvind. Det gjaldt også for hjemmeværnet. Besættelsestiden kom på afstand, Den kolde Krig gik ind i en knap så anspændt fase, og bevidstheden om pligter over for fællesskabet blev trængt i baggrunden. De nye politiske vinde blæste i forsvarskritisk retning. 'Militær' blev nærmest et skældsord. Det blev sværere at være en frivillig militær organisation. Hjemmeværnet blev en 'modbevægelse', der trodsede tidsånden. På ét område var hjemmeværnet dog i takt med tiden. Kvindekorpserne - Danmarks Lottekorps, Kvindeligt Marinekorps og Kvindeligt Flyvekorps - blev i 1960'erne fuldt integreret i hjemmeværnet efter tidligere at have været tilknyttet. Det er næppe helt forkert at antage, at organisatorisk erfaring fra kvindekorpserne fik betydning for mange kvinders virke på arbejdsmarkedet.

Flyverhjemmeværnet blev oprettet i 1952. Heri indgik bl.a. Luftmeldekorpsen, der havde rødder tilbage til 1930'erne. Luftmeldefolk.

Luftmeldepost, hvor fly i lav højde blev observeret.

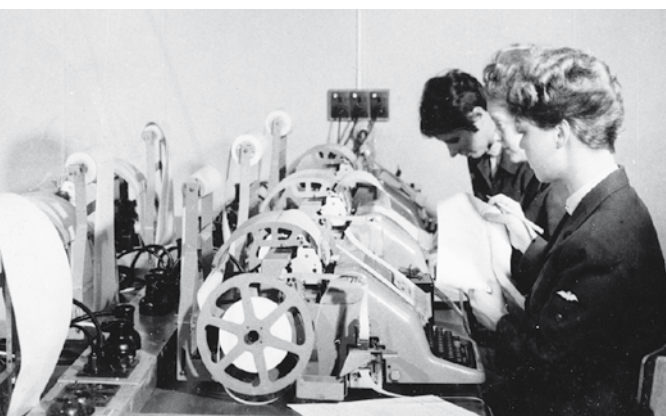
Lavvarslingscentral, hvor luftmeldeposternes meldinger blev samlet.

Grethe Danker

Grethe Ella Frost Danker blev født i 1936 i Ydby i Thy og døde i 2002. I foråret 1956 søgte flyvevåbnet kvindeligt personel til bl.a. fjernskrivertjeneste. Det vil sige, at kvindeligt militært personel var på dette tidspunkt endnu fremtid i værnene. Det var de tre kvindekorps, der organiserede værnenes kvindelige personel. Grethe søgte og blev i 1956 ansat ved Flyvevåbnets Fjernskrivertjeneste på Flyvestation Karup. Samtidigt blev hun medlem af Kvindeligt Flyverkorps – og forblev medlem resten af livet. I 1957 blev hun gift med en sergent i flyvevåbnet, som hun havde mødt på det foregående års efterårsmanøvre. Grethe blev i 1959 gravid – og det var udtrykkelig afskedsgrund fra flyvevåbnet. I 1963 blev Grethe ansat som sekretær ved NATO-kommandoen, BALTAP, i Karup. Hun gennemgik Kvindeligt Flyverkorps officersuddannelse. I 1971 blev Grethes mand udstationeret ved NATO-hovedkvarteret i Bruxelles, og Grethe blev overflyttet til en stilling samme sted. Grethe holdt forbindelsen med Kvindeligt Flyverkorps ved lige og deltog gennem årene i mange aktiviteter i Danmark.

Kvindelige flyvere tjenestegørende ved flyvevåbnet.

FOTO: JENS LAURSEN

Grethe Danker 1969.

Grethe Dankers uniform fra 1960'erne på museum.

1970'erne

*'Det nye Samfund',
Frøstruplejren i Thy – og det gamle.*

Terror og meningsterror

1970'erne var et årti mærket af politisk terror. Voksende politisk radikaliseringsprægede Danmark, og sammenhængskraften i det danske samfund begyndte at smuldre.

Den politiske terror ramte Europa og Danmark i 1970'erne. Flykapringer og andre terroraktioner blev føjet til det koldkrigs-trusselsbillede, Danmark skulle forholde sig til. Politisk skete der både en polarisering og en radikaliserings, hvor det lykkedes et lille, totalitært mindretal på den yderste venstrefløj at sætte dagsordenen, især inden for brede dele af medie- og uddannelsesverdenen.

Også i kulturelle og intellektuelle kredse lykkedes det for venstrefløjen at etablere et fast greb. Vold blev i dele af venstrefløjsmiljøet et legalt politisk middel, ligesom dele af miljøet flirtede med terror. Den økonomiske optur blev i 1970'erne afløst af nedtur. Og den politiske forståelse, der havde præget den tidlige koldkrig, smuldrede ligesom sammenhængskraften i det danske samfund.

Studenterurolighederne i Paris 1968 bredte sig også til Danmark. Fra slutningen af 1960'erne var det nye politiske visioner, der tog over.

Terrorens ansigt. Terrorangrebet på det israelske OL-hold i München i 1972 varslede nye tider.

Røveriet mod Købmagergades Postkontor i 1988 var kulminationen på Blekingegadebandens mange års kriminelle støtte til en mellemøstlig terrorgruppe.

1970'erne

Jeg er arbejder

Jeg har været med i hjemmeførret i 2 år og jeg har bestemt ikke haft grund til at fortryde det. Jeg har fået en god uddannelse og ikke mindst mange gode kammerater. Jeg deltager i en del skydning. Jeg tror det er nødvendigt med et forsvar og jeg er sikker på at hjemmeførret kan løse sin opgave.

**HJEMME
VÆRNET** HIV

Jeg er værkfører

Udgangspunktet i 1976 da jeg gik til at gå ind i Hjemmeførret. Det gik op for mig, at en frivillig indsats var nødvendig for at styrke vores forsvar. Jeg tilføjede flyveinstruktør, der havde været medlem af de danske flyveinstruktører. På Hjemmeførrets skole har jeg skullet mig, og jeg er en bevidst og ansvarlig. Nu spændes i venter og bliver mødt og den sidste krig afsluttet. Det er ikke mindst, det skyldes at mange stadig har et blik, som ikke vil være borte og leve over os.

**HJEMME
VÆRNET** HIV

Jeg er sekretær

Jeg havde ofte tænkt på, hvordan man kunne bruge i Hjemmeførret. Den gang var der 12 år siden - kendte jeg ikke kvindelig forsvar. Men en dag så jeg en annonce for Kvindelig Flyveinstruktør. Hjemmeførret og jeg optog. Når jeg kommer på den daglige kamp for fælles vinder, er jeg sikker på, jeg vil være rigtig. I dag er jeg kvindelig forsvar og har 16, a. med udvalgte af nye kvindelige forsvar og gode.

**HJEMME
VÆRNET** HIV

Jeg er landmand

Min søster fik mig med i Luftforsvaret. Men er landmand, ligesom jeg. Vi er et lille land og har det ikke råd til at miste. Derfor må nogle af os tage et step mod frivilligt i Hjemmeførret. Og jeg gør det lige siden for mig selv. Foruden det nødvendigt i at nogle gør en indsats som jeg, så har det gode indflydelse for mig efter funktion. Kunne har et godt arbejde, og vi har masser af tid sammen.

**HJEMME
VÆRNET** HIV

System og modsystem

Hjemmeførret blev i 1970'erne en folkelig bevægelse i kraftig modvind.

Dansk forsvar kom i kraftig modvind i 1970'ernes politiske radikaliserings. Det gjaldt også hjemmeførret. Hjemmeførret blev ligesom andre af samfundets bærende institutioner og autoriteter - 'systemet' - lagt for had - og latterliggjort. På trods af at hjemmeførret for alvor var kommet i modvind, voksede medlemstallet dog støt gennem 1970'erne. Hjemmeførret blev en folkelig bevægelse, der gik imod det politiske stormløb mod dansk forsvar og imod den politiske radikaliserings.

Hjemmeførret i modvind. Frederiksberg Rådhus.

Carrebye

Per Olof Alfred Carrebye blev født i 1909 og døde i 1983. Carrebye var fast befalingsmand i hæren i 1930'erne. I besættelsesårene engagerede han sig i illegalt arbejde. I 1943 blev han 'stukket', og sammen med sin kone foretog han en meget dramatisk flugt til Sverige. Her gjorde han tjeneste i Den danske Brigades pionerkommando. Han deltog i sommeren 1945 med brigadens pionerkommando i minerydning i Jylland. I 1945 forlod Carrebye hæren og blev kontorchef i et københavnsk ingeniørfirma samt kompagnichef i Brigadeforeningens Hjemmeværnsforening. Efter Hjemmeværnslovens vedtagelse i 1948 ansøgte han om at blive distriktsleder i hjemmeværnet.

Carrebye var 1949-1951 chef for Hjemmeværnsdistrikt VIII, Brønshøj, samt kortvarigt chef for andre distrikter ved siden af chefstillingen i distrikt VIII. 1951-1966 var han chef for Hjemmeværnsdistrikt III, Indre By, og 1966-1976 for Hjemmeværnsdistrikt 92, Roskilde. Der er mange vidnesbyrd om, at Carrebye var en højt respekteret chef i hjemmeværnet.

Carrebyes uniform fra begyndelsen af 1970'erne på museum.

Carrebye som chef for Hjemmeværnsdistrikt III, Indre By.

Carrebye som chef for Hjemmeværnsdistrikt 92, Roskilde.

1980'erne

Fred.

Fred og frihed

1980'erne var et årti præget af Den kolde Krigs genopblussen og af politisk og samfundsmæssig opløsning. Men også af østblokkens sammenbrud og de totalitære kræfters fallit.

Den kolde Krig blussede voldsomt op igen i 1980'erne. Ligesom i 'den første' kolde krig i 1950'erne var der i 'den anden' i 1980'erne en ydre og en indre front. På den ydre front stod supermagterne USA og Sovjetunionen stejlt over for hinanden med hver deres allianceblok, henholdsvis NATO og Warszawa-pagten. På den indre front udfordrede venstrefløjen og en voksende fredsbe-

vægelse den officielle danske sikkerheds- og forsvarspolitik. Politisk var Danmark i opløsning, markant udtrykt gennem fodnote-perioden, hvor Danmark begyndte at slæbe på fødderne i sikkerhedspolitikken og i forhold til de øvrige NATO-lande. 'Fred' blev tidens løsen, mens det blev gammeldags og reaktionært at tale om frihed. Omvendt i østblokken. Her blev råbet om frihed stadigt højere. I Polen satte fagforeningen Solidaritet regimet skakmat, og herefter bredte rystelserne sig som ringe i vandet. I 1989 kollapsede Østtyskland, og Berlin-muren faldt. I hastig takt kollapsede herefter hele østblokken. I Danmark tabte venstrefløjen pusten, og fredsbevægelsen forsvandt som dug for solen.

FOTO: POL/FOTO

Frihed. Fagforeningen Solidaritet og Lech Walesa satte regimet skakmat i Polen.

FOTO: POL/FOTO

Gorbatjov og Regan mødtes flere gange mod slutningen af 1980'erne for at tale afspænding og nedrustning.

FOTO: POL/FOTO

Murens fald 1989 og østblokkens sammenbrud.

Et synligt udtryk for forsvarsviljen

Hjemmeværnet blev i 1980'erne en folkelig 'modkraft', der var med til at vinde Den kolde Krig.

Den officielle danske sikkerheds- og forsvarspolitik kom under voldsomt angreb i 'den anden' kolde krig i 1980'erne. I den genopblussede koldkrig nåede hjemmeværnet sit hidtil højeste medlemstal med over 77.000 medlemmer i første halvdel af 1980'erne. Hjemmeværnet blev for alvor både en militær organisation og en folkelig bevægelse. Dels som markant udtryk for forsvarsviljen i det danske folk. Og dels som en folkelig 'modkraft' imod angrebene på dansk sikkerheds- og forsvarspolitik. Hjemmeværnet var i 1980'erne med til at vinde Den kolde Krig, både på den ydre front gennem de mange hjemmeværnsmænd og kvinders militære engagement og på den indre front som et synligt udtryk for dansk forsvarsvilje.

Hjemmeværnets vigtigste opgaver i koldkrigsperioden var overvågning af land, hav og lavt lufrum samt bevogtning af militære og samfundsvigtige installationer mm.

Ud over overvågning og bevogtning kunne hjemmeværnet også løse mindre kampopgaver.

Forstehjælp har altid hørt til hjemmeværnets grunduddannelse.

Patuljetjeneste er en færdighed der kræver solid uddannelse og øvelse.

Lund-Sørensen

Lund-Sørensen som kompagnichef i 1980'erne.

Hans Arne Lund-Sørensen blev født i 1926 i Glud ved Vejle og døde i 2007. Han var advokat i Thy. Lund-Sørensen kom i 1944 med i modstandsbevægelsen. 1947-1948 var han indkaldt som soldat ved hæren. I 1956 blev han medlem af hjemmeværnet. Om Lund-Sørensen er udtrykket 'lang og tro tjeneste' mere end en floskel. Han var 46 år i samme kompagni, Hjemmeværnskompani 1209 / 2809 Morup Mølle i Thy, heraf 29 år som nøgleperson. Fra 1962 til 1976 var han kommandobefalingsmand og fra 1976 til 1991 kompagnichef. Lund-Sørensens forsyningsbefalingsmand, Jarl Ingerslev, fortæller: "Lund var en særdeles god kompagnichef. Havde jeg sagt A, sagde Lund uden vaklen B, forstået sådan, at hvis vi ved våbeneftersyn havde resteranter, som jeg sagde god for, så var det i orden, men Gud nåde og trøste dem, hvis det gentog sig. Sådan en chef går man gerne gennem ild og vand for. Ja, han var ikke, som folk er flest."

H. LUND-SØRENSEN

Lund-Sørensens uniform fra 1980'erne på museum.

FOTO: JENS LAURSEN

1990'erne

*Virkelig krig.
Den jugoslaviske borgerkrig.*

Den virkelige krig

1990'erne var et årti præget af Den kolde Krigs ophør – og nye virkelige krige. Men også af politisk opbrud og en markant forandring af dansk selvforståelse.

Den kolde Krig ophørte endegyldigt i begyndelsen af 1990'erne. Men koldkrigen blev afløst af virkelige krige, ikke mindst den jugoslaviske borgerkrig. Sikkerhedsmæssigt var 1990'erne præget af den historiske unikke situation, at der ingen direkte trusler var mod Danmark. Men også af, at sammenbrudte

stater og regionale krige blev nye sikkerhedsmæssige og moralske udfordringer. Der skete i kølvandet på Murens fald et politisk opbrud, hvor en lang række dogmer stod for fald. Mest markant var det, at Danmark brød med en lang historisk tradition for at føre en passiv og tilbageholdende udenrigs- og sikkerhedspolitik og i stedet fulgte en stadig mere aktivistisk kurs. Danske militære styrker blev engageret i løsningen af internationale opgaver. Den danske selvforståelse forandrede markant i 1990'erne - fra småstatskompleks mod forpligtet medlem af det internationale samfund.

Udsendelsen af en dansk korvet til Golfen i 1990 markerede et brud med en lang historisk tradition for at føre en passiv og tilbageholdende udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Danmark førte gennem 1990'erne en stadig mere aktivistisk udenrigs- og sikkerhedspolitik. Dansk FN-kampvognsenhed efter en hård træning ved Tuzla 1994.

Medaljenes bagside. Den danske internationale indsats har krævet smertelige ofre. Danske FN-soldater under kraftig beskydning ved Dvor 1995.

Støtte til det civile samfund

Hjemmeværnet gennemgik i 1990'erne en vanskelig omstillingsproces.

Dansk forsvar begyndte i 1990'erne en vanskelig omstillingsproces fra koldkrigsårenes danske invasions-forsvar til et nyt internationalt orienteret kapacitets-forsvar. For hjemmeværnet betød det også en vanskelig omstilling, der brød med mange traditioner. Koldkrigsårenes hjemmeværn var bygget op omkring faste, forberedte og velindøvede forsvarsopgaver. Men i løbet af

1990'erne blev de faste opgaver opgivet til fordel for en generel evne til at kunne løse opgaver af forskellig karakter. Hjemmeværnet overtog en større del af forsvarets nationale opgaver, men udbyggede også sin støtte til det civile samfund. Marinehjemmeværnet markerede sig som en vigtig del af dansk søredningstjeneste og miljøberedskab til søs. Og politihjemmeværnet markerede sig gennem støtte til politiets opgaver. Alligevel kan det ikke nægtes, at hjemmeværnet i 1990'erne havde svært ved at finde fodfæste i det nye sikkerhedsmæssige billede.

FOTO: TORBEN GLYUM

Marinehjemmeværnet markerede sig i 1990'erne som en vigtig del af dansk søredningstjeneste og miljøberedskab til søs.

FOTO: TORBEN GLYUM

Marinehjemmeværnet har gennem de senere år fået nye fartøjer, skræddersyet til værnets behov.

FOTO: LARS DALBY

Marinehjemmeværnet løser også opgaver på land.

Vagn Damgaard

Vagn Damgaard Nielsen er født i 1945 i Gudumlund ved Aalborg. Han har mest arbejdet som konduktør og entreprisechef i et gulvbelægningsfirma i København. Var indkaldt ved søværnet 1966-67. Blev medlem af hjemmeværnet i 1971. Han har siden været i Hjemmeværnsflotille 363, Skovshoved, som fartøjsfører, næstkommanderende og leder af faglig tjeneste. Vagn var fra 1977 til 2005 alarmeringsansvarlig i flotillen ved søredningsopgaver og har i denne periode deltaget i over 100 alarmer / eftersøgninger. Vagn

fortæller om den nok mest bemærkelsesværdige af disse, kollisionen mellem et gastankskib og fritidsfiskerfartøjet Peder Wessel syd for Ven: "Søndag den 30. november 1997, et par minutter over elleve, ringer telefonen. Beskeden lyder:

'Det er vagthavende ved Sundets Marinedistrikt. Vi har et fiskerfartøj med 30 om bord, der er blevet sejlet ned syd for Ven. I må godt skynde jer'. Adrenali-

nen pumper allerede, mens jeg ringer rundt for at alarmere. Ved ankomst til vores fartøj Budstikken i Skovshoved halv tolv tænder jeg radioen og hører umiddelbart herefter fartøjet Øby melde til Lyngby Radio: 'Vi har 17 reddede og 2 omkomne om bord'. Jeg kalder Lyngby Radio og meddeler, at vi er klar til afgang i løbet af få minutter, da næste melding kommer fra Øby: 'Vi har nu 17 reddede og 4 omkomne om bord'. Jeg giver herefter besked om straks at afgå fra Skovshoved, selvom vi stadig mangler et par gaster. Afgang meddeles Lyngby Radio, der meddeler, at koordinering af eftersøgningen herefter varetages af Budstikken. Stemningen er trykket om bord, men alle kender deres opgave, og alt fungerer som en enhed. Et par minutter i tolv er vi fremme ved positionen i tæt tåge med sigtbarhed ned til 50 meter. Ved ulykkesstedet ligger mange fiskerfartøjer omkring vragsdelene fra Peder Wessel. Fartøjerne kaldes op via råber, og der etableres radiokontakt, hvorefter der tildeles opgaver til 16 fartøjer og 1 helikopter. Klokken sytten indstilles eftersøgningen, da det bekræftes, at der kun var de 21 personer om bord ved ulykken."

Vagn Damgaards uniform fra mange søredningsaktioner i 1990'erne på museum.

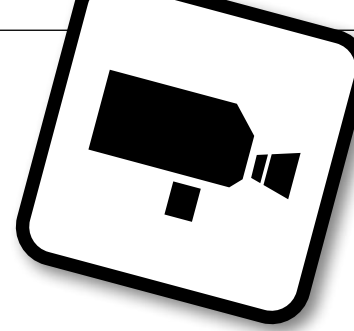
Vagn Damgaard på Skovshoved Havn.

MHV 21 Budstikken ved Hjemmeværnsflotille 363, Skovshoved i 1990'erne

2000'erne

*Nye trusler. Terrortruslen
- USA den 11. september 2001.*

Kampen mod terror

2000'erne er et årti præget af, at ekstremistiske terrornetværk har sat den politiske dagsorden. Men også af politisk nyorientering og en fornyet dansk selvforståelse.

Terrorangrebene på USA den 11. september 2001 satte en helt ny politisk og sikkerhedsmæssig dagsorden for alle vestlige lande. Perioden uden direkte trusler mod Danmark viste sig kun at være et kort pusterum. Terror og politisk og religiøs radikaliserings er den nye trussel. En diffus og uforudsigelig trussel, der kommer helt tæt ind på hver enkelt danskers hverdag – og udfordrer de vestlige værdier. Danmark har i 2000'erne fastholdt den aktivistiske udenrigs- og sikkerhedspolitik, herunder engageret sig i krigene i Afghanistan og Irak. Danmark og danskerne har i 2000'erne taget skridtet fuldt ud som forpligtet medlem af det internationale samfund – på godt og ondt.

FOTO: POLIFOTO

Afghanistankrigen 2001ff.

FOTO: POLIFOTO

Terrortruslen er en diffus og uforudsigelig trussel, der kommer helt tæt ind på hver enkelt danskers hverdag. London-bomberne 2005.

FOTO: POLIFOTO

Irakkrigen 2003ff.

Det nye hjemmевærn

Hjemmевærnet er i 2000'erne en vigtig del af det nye danske totalforsvar – og har opnået en generel accept i den danske befolkning.

Kampen mod terror har en ydre front, der lige nu går i Afghanistan. Men den har også en indre front, der går gennem Danmark, i lufthavne, togstationer og mange andre steder. De nye trusler mod Danmark har ført til en reorganisering af det danske totalforsvar. Det er i dag et beredskab, der kan håndtere kriser og katastrofer af forskelligt omfang og karakter. Hjemmевærnet er en vigtig del af det nye totalforsvar. Men hjemmевærnet har også markeret sig med støtte til dansk forsvars internationale opgaver, senest med udsendelsen af en deling til Afghanistan i 2008, samt med øget støtte til det danske samfund. Efter perioder i modvind har hjemmевærnet i 2000'erne opnået en generel accept i den danske befolkning.

FOTO: LARS DALBY

Det moderne totalforsvar, krise- og katastrofeberedskabet, består af politi, redningsberedskab og militær. Hjemmевærnet udgør en meget væsentlig del af den militære del.

FOTO: MORTEN FREDSLUND

Hjemmевærnssoldater i Afghanistan.

FOTO: JENS KJIST

Hjemmевærnets Indsatsstyrke, opbygget fra begyndelsen af 2000'erne, er en klar skærpelse af hjemmевærnets militære profil.

Steffan Søby Thygesen

Steffan Søby Thygesen er født i 1966 i Padborg. Han er salgskonsulent i et gulvbelægningsfirma i Kolding. Han blev medlem af hjemmeværnet 1991, og har siden været i politihjemmeværnet, siden 1993 i Kolding, det meste af tiden som informationsbefalingsmand. Steffan deltog i hjemmeværnets indsats under fyrværkeri-katastrofen ved Seest den 3. november 2004 og i dagene efter. Steffan fortæller om sine oplevelser: "Jeg var på arbejde som sædvanligt. Efter et kundebesøg lå der på min mobiltelefon seks ubesvarede opkald på mindre end 20 minutter. På mobilsvaret lød samtlige indtalte beskeder, at jeg var alarmeret kl. 15.46 og skulle komme til politistationen i Kolding straks. Firmabilen blev vendt rundt på vejen. På politistationen var det tydeligt at se, at noget var helt galt, for aktivitetsniveauet var meget højt, og alvoren

var tydelig. Alligevel skulle klokken blive 17.30, før afgangssignalet lød, og vi kørte i alverdens blandede civile biler mod Seest. Kort efter skete det store brag så: En monsterstor ildkugle, der bare blev ved med at tage til i styrke og omfang, bredte sig på aftenhimlen, efterfulgt af en tydelig trykbølge. Vi sad 4 mand i bilen, og alle mand for sammen, mens vi kiggede rundt omkring os. Da vi ankom mindre end et minut efter til en tankstation, var det som at stige lige ud i en amerikansk katastrofe-film. Folk drøede rundt mellem hinanden, en mor skreg efter sine børn, skrækslagne pårørende ville ind i området for at hente familiemedlemmer ud, trafikken var intens som i værste myldretid - og vi stod dér uden nogen former for overblik eller

instruktion, men måtte springe ud i det på bedste vis." Steffan og en kollega evakuerede herefter indbyggere og eftersøgte et boligområde for at evakuere dem, der ikke var blevet det endnu. Slutteligt deltog han i afspærringen af katastrofeområdet. "Min personlige fornemmelse var, at vi gjorde en god indsats, og at beboerne i Seest virkelig værdsatte vores tilstedeværelse. Ikke mange personlige ting erindringer jeg fra selve aftenen, men den kraftige tørst og ens ønske om at hjælpe står klart. Via mit job har jeg i mange tilfælde talt med beboerne i Seest efterfølgende, og der er ingen tvivl at spore fra dem, der nød godt af hjemmeværnets indsats om aftenen og den følgende uge: Vi gjorde og gør en forskel."

Steffan Søby Thygesens uniform fra indsatsen i Seest på museum.

Steffan Søby Thygesen.

Med fortiden mod fremtiden

Historien skaber identitet og selvforståelse. Det er næppe forkert at påstå, at hjemmeværnets identitet og selvforståelse er formet såvel af den lidt vanskelige fødsel i 1940'erne og af indsatsen i forreste frontlinje i den tidlige koldkrig, som af årene i modvind i den senere koldkrig. Den måske lidt trodsige og selvhjulpne hjemmeværnsånd. Men også formet af stadig forandring efter Den kolde Krigs afslutning og i bevidsthed om nye trusler, og om behovet for en fortsat indsats.

Fortidens og nutidens hjemmeværn.

På vej mod fremtiden

Fremtiden

Afslutningen af 2. Verdenskrig i 1945 og afslutningen af Den kolde Krig i 1990'erne forandrede fundamentalt det sikkerhedsmæssige billede omkring Danmark. Men også 'efter-koldkrigstidens' sikkerhedsmæssige billede vil i stigende grad blive forandret. USA's rolle som verdens eneste supermagt vil i de kommende år blive udfordret af det nye Rusland og af Kina og andre asiatiske lande. De globale klima- og miljøudfordringer vil sætte en ny dagsorden. Og kampen om energiresourcer ligeså. Forsvarskommissionen af 2008 har netop i marts 2009 afgivet betænkning. En betænkning der skal danne udgangspunkt for det næste forsvarsforlig for tiden fra 2010 og frem. Hjemmeværnet ses stadig som en folkebevægelse og en forsikringsordning. En folkebevægelse med 50.000 frivillige, der bidrager til forsvarsviljen og samfundets robusthed. Og en forsikringsordning af frivillige engagerede mennesker for samfundet.

Hjemmeværnet træder til, når det danske samfund har behov.

FOTO: JOHN STRØMBÆK

Hjemmeværnet deltager i forsvaret og beskyttelsen af Danmark.

FOTO: LARS DALBY

Hjemmeværnet er både en folkelig bevægelse og en frivillig, militær organisation.

Fremtidens forsvar

De vigtigste områder i forsvarskommissionens vurdering af hjemmeværnets fremtidige rolle:

- Hjemmeværnets hovedopgave er at bidrage til forsvarets nationale opgaveløsning, først og fremmest bevogtning.
- Hjemmeværnet bør også i muligt omfang øge sit bidrag til forsvarets internationale opgaver, blandt andet med bevogtning og andre relevante opgaver.
- Hjemmeværnets bidrag til samfundets krise- og katastrofeberedskab skal fortsat udvikles gennem en yderligere tilpasning og effektivisering til gavn for krise- og katastrofeberedskabet. Det gælder eksempelvis støtte fra politihjemmeværnet og bevogtningsopgaver ligesom virksomhedshjemmeværnet skal udvikles.

FOTO: LARS DALBY

Forsvarskommissionen vurderer, at hjemmeværnets hovedopgave er at bidrage til forsvarets nationale opgaveløsning, først og fremmest bevogtning.

FOTO: LARS DALBY

Forsvarskommissionen vurderer, at hjemmевævnet i muligt omfang bør øge sit bidrag til forsvarets internationale opgaver.

Forsvarskommissionen konkluderer, at der frem mod 2025 vil være mindst samme behov for danske bidrag til internationale operationer som hidtil.

Fremtidens hjemmeværn

Et godt eksempel på det hjemmeværn, der er undervejs, er det nye virksomhedshjemmeværn. Virksomhedshjemmeværnet samarbejder med en række samfundsvigtige offentlige og private virksomheder om sikkerhed og beredskab. Det drejer sig især om områder som energi, trafik og telekommunikation. Et af de nyeste tiltag i hjemmeværnet er oprettelsen af virksomhedshjemmeværnets samtæknings- og aftalesektion. Formålet med det nye tiltag er, gennem samarbejde, at nyttiggøre samfundets samlede beredskabsmæssige ressourcer så effektivt som muligt, så politiet og redningsberedskabet, støttet af forsvaret og hjemmeværnet, kan beskytte virksomheder bedst muligt i en krisesituation.

Hærhjemmeværnet

FOTO: LARS DALBY

Marinehjemmeværnet

Flyverhjemmeværnet

FOTO: LARS DALBY

Virksomhedshjemmeværnet

Nutidens hjemmевærn

FOTO: HENRIK SCHYTE

Idé – engagement – mennesker

Hjemmeværnet er under forandring. Forandring fra koldkrigsårenes hjemmeværn til en uforudsigelig fremtids. Historien viser, at hjemmeværnet altid har været under forandring. Og at hjemmeværnet gennem syv årtier har tilpasset sig meget skiftende vilkår – i medvind og modvind. Fremtidens hjemmeværn

vil også handle om mennesker - om mennesker, engagement og idé. Og om hjemmeværnets identitet og selvforståelse. Det er nok den vigtigste konklusion at drage af syv årtiers historie.

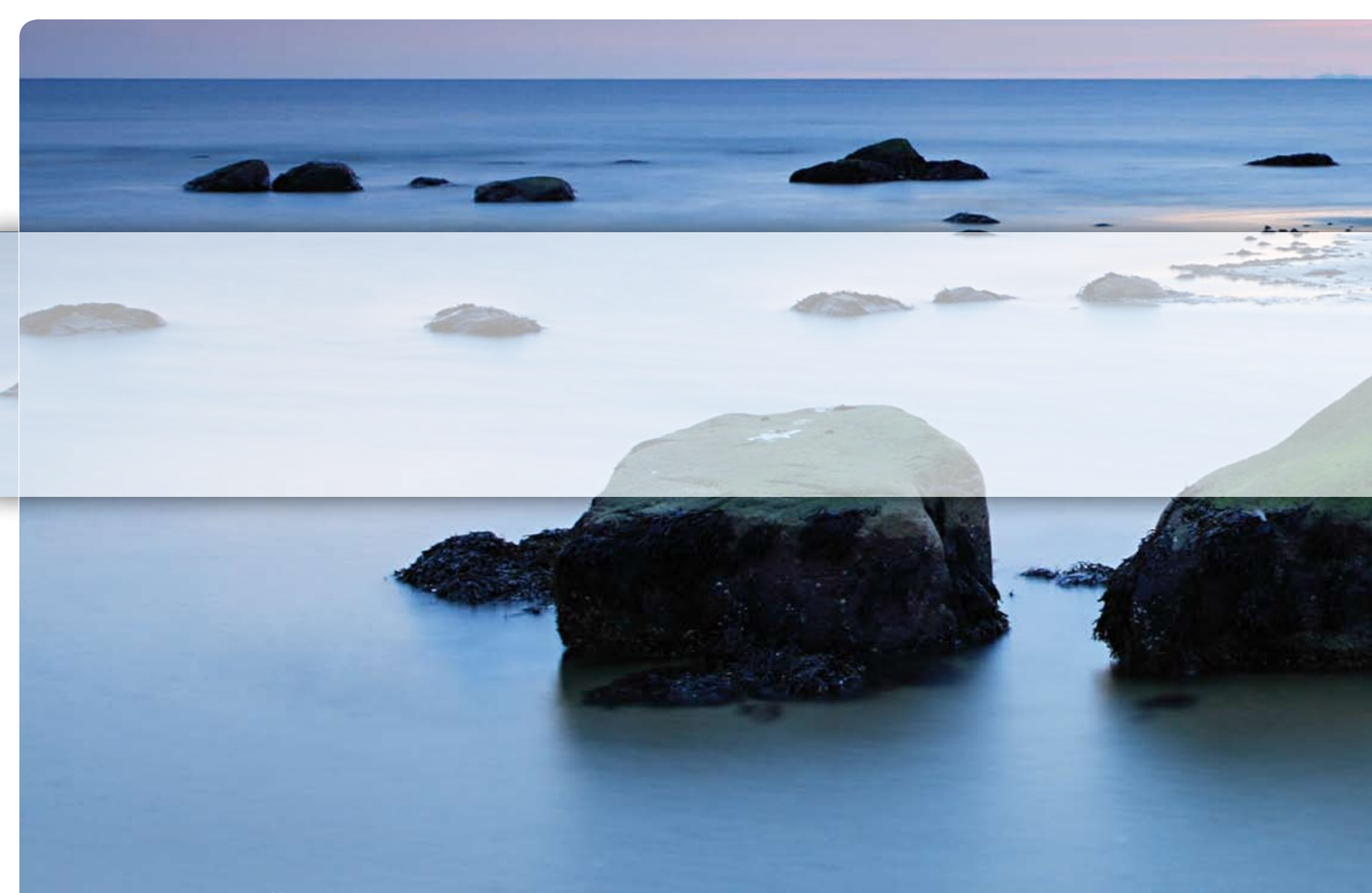

FOTO: JENS OLE CHRISTENSEN

Hjemmeværnet 1949-2009. Engagement og mennesker.

1949 - 2009

1940

• 1940 | Danmarks besættelse 9. april 1940

Hjemmeværnsforeningerne oprettes
Danmarks Lottekorps og Kvindeligt Marinekorps oprettes

1946
1946

• 1945 | Danmarks befrielse 5. maj 1945
• 1945 | 2. Verdenskrig slutter
• 1945 | FN bliver oprettet, dansk medlemskab
• 1946 | Winston Churchills 'jernetæppe' tale

Lov af 16. juli 1948 om hjemmeværnets ordning

1948

• 1948 | FN's menneskerettighedserklæring
• 1948 | Kommunistisk kup i Tjekkoslaviet ('Påskekrisen')

Hjemmeværnet oprettes 1. april 1949

1949

• 1949 | NATO bliver oprettet, dansk medlemskab

Danmarks Lottekorps og Kvindeligt Marinekorps
tilknyttes Hjemmeværnet

1951

Marinehjemmeværnet og Flyverhjemmeværnet oprettes
Kongelig forholdsordre af 6. marts 1952
om forholdsregler ved angreb på Danmark

1952

1952

1953

1950

• 1950 | Atomvåben-kapløbet mellem øst og vest begynder
• 1950 | Koreakrigen bryder ud (krig 1950-53)

• 1955 | Vesttyskland bliver medlem af NATO
• 1955 | Warszawapagten (WAPA) bliver oprettet

• 1956 | Sovjetisk invasion knuser ungarsk opstand

• 1957 | Sovjet opsender verdens første satellit, Sputnik

1960

Kvindekorpset oprettes
i Hjemmeværnet

1961

• 1961 | Berlinmuren opføres

• 1962 | Cubakrisen

• 1963 | John F. Kennedys 'ich bin ein Berliner' tale

• 1965 | Vietnamkrigen eskaleres (krig 1960-erne til 1973)

• 1968 | Sovjetisk ledet invasion knuser tjekkisk 'oprør' ('foråret i Prag')

• 1969 | USA landsetter det første menneske på månen

1970

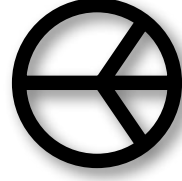
- 1973 | Vietnamkrigen afsluttes
- 1973 | Dansk medlemskab af EF
- 1973 | Ojlekrisen

- 1979 | Afghanistankrigen bryder ud (krig 1979-89)

1980

- 1980 | Fagforeningen Solidaritet sætter regimet skakmat i Polen
- 1980 | Ronald Reagan vinder præsidentvalget i USA

- 1983 | Ronald Reagan betegner Sovjet som 'ondskabens impetum'

- 1985 | Mikhail Gorbatsjov bliver sovjetisk leder

- 1986 | Reagan og Gorbatsjov mødes i Reykjavik for at tale afspænding og nedrustning

- Kvindekorpset nedlægges, kvinder og mænd ligestilles i hjemmeværnet | 1989
- Tjenestestedskorpset oprettes | 1989

1990

- 1988 | Gorbatsjov indleder sin reform af Sovjet
- 1989 | Berlinmurens fald, østblokkens sammenbrud tager fart
- 1990 | Estland, Letland og Litauen indleder frigørelsen fra Sovjetunionen
- 1991 | Tyskland bliver genforenet
- 1991 | Warszawa-pagten opløses, Sovjetunionen opløses
- 1991 | Golfkrigen (krig 1991)
- 1991 | Den jugoslaviske borgerkrig bryder ud
- 1992 | George Bush (sen.) erklærer Den kolde Krig for afsluttet

- 1994 | De sidste russiske tropper forlader Tyskland

- 1995 | Dayton-fredsafreden afslutter borgerkrigen i Bosnien

- Virksomhedshjemmeværnet oprettes | 1998

2000

- 1999 | Kosovo-konflikten

- Hjemmeværnets 3000-mandsstyrke oprettes | 2000

- Tjenestestedskorpset nedlægges | 2004
- Hjemmeværnets indsatsstyrke oprettes | 2005
- Hjemmeværnet opdeles i en aktiv del og en reserve | 2005

- 2003 | Irakkrigen 2003ff
- 2004 | Terrorangreb i Madrid
- 2004 | Estland, Letland og Litauen bliver medlemmer af NATO
- 2005 | Terrorangreb i London

- Hjemmeværnet udsender en deling til tjeneste i Afghanistan | 2008

- 2008 | Krig mellem Rusland og Georgien, frygt for ny øst-vest konflikt

Udgivet af hjemmeværnet og Statens Forsvarshistoriske Museum